

Svečiai violončelė

Klaipėdą pavada

violončelės sost

Gegužės pradžioje Klaipėda jau trečią kartą tapo skambančiu violončelės muzikos uostu – čia vyko Tarptautinis Klaipėdos violončelės festivalis ir III Tarptautinis Davido Geringo violončelininkų konkursas. Klaipėdos koncertų salės organizuoti renginiai į uostamiestį pritraukė kelis šimtus dalyvių ir tūkstančius klausytojų. Šešias dienas trukusio festivalio programą sudarė daugiau nei 30 renginių, kurių dauguma – net 20 – buvo nemokami. Įvairių muzikos žanrų ir stilių koncertai, kuriuose karaliavo violončelė, vyko nuo ankstyvo ryto iki vėlyvo vakaro 22-ose skirtingose viešose miesto erdvėse.

Tarptautinio Klaipėdos violončelės festivalio atidarymo koncertas „Violončelė ir britų kompozitoriai“: D. Ge

Loreta NARVILAITĖ

Atvėrė netikėtas erdves

Po visą miestą pasklido „Keliaujančios violončelės“: nuo 15 minučių trukmės rytmečio ir priešpiečio akimirky

violončelės garsų apsuptyje iki ilgesnių muzikinių susitikimų, prasidėdavusių ketvirtis iki vidurnakčio ir pasibaigusios pirmąją naujos dienos valandą. Vienas festivalio koncertas truko net tris valandas – tiek laiko ištikimiausia publika klausėsi unikalaus ispanų atlikėjo Paolo Pandolfo *viola da gamba* griežiamų Johanno Sebastiano Bacho šešių siutų violončelei solo.

lininkai ino pasauline ine

D. Geringas, J. Pernoo, Lietuvos valstybinis simfoninis orkestras, dirigentas G. Rinkevičius.

Eglės Sabaliauskaitės nuotr.

Be tradicinių renginių vietų – Klaipėdos koncertų salės, LMTA Klaipėdos fakulteto Koncertų salės, Šv. Pranciškaus Asyžiečio koplyčios, Violončelės festivalis muzikos garsams atvėrė netikėtas erdves. Viena tokių buvo Pilies muziejaus šiaurinė kurtina, kurioje skambėjo amerikiečio Michaelo Gordono kūrinys aštuonioms violončelėms, atliekamas lietuvių ansamblio „Cello Club“. Jo įspūdį stiprino tiek slėpinga

kurtinos aplinka, tiek šokėjo Nielso Claeso pasirodymas.

Po Šv. Pranciškaus Asyžiečio koplyčios skliautais nuostabiai liejosi tiek prancūzų baroko ansamblio „Les Basses Réunies“, vadovaujamo Bruno Cocset, griežiama XVI–XVII a. muzika, tiek Šiaulių valstybinio kamerinio choro „Polifonija“, diriguojamo Imanto Jono Šimkaus, atliekama XX–XXI a. kompozitorių kūryba. Tapybiškas chorinių partitūrų spalvas

harmoningai papildė Julija Ivanovaitė (smuikas, altas) ir Kornelija Kupšytė (violončelė).

Klaipėdos koncertų salėje vykę festivalio renginiai buvo gausiausi – tiek atlikėjais scenoje, nes čia keturis vakarus koncertavo keturi skirtingi orkestrai (Lietuvos nacionalinis ir Lietuvos valstybinis simfoniniai orkestrai, Lietuvos kariuomenės orkestras ir Klaipėdos kamerinis orkestras), tiek susirinkusia publika. ►

„51% Brazilijos“: M. Barley, Klaipėdos kamerinis orkestras.

Violončelių kvartetas „Placello“ muzikavo P. Domšaičio galerijoje.

„Škotiškoji violončelė“ Klaipėdos lėlių teatre: A. Fraseris ir N. Haas.

◀ Taip pat jie buvo ir garsiausi – tiek pažintų atlikėjų, muzikinio elito žvaigždžių spindėjimu scenoje, tiek muzikos sukeltomis decibelais (ansamblio „Dagamba“ iš Latvijos pasirodymas) ar emocionaliomis klausytojų reakcijomis, šūksniais, aplodismentais.

Varžėsi konkurse

Karščiausiai publika priėmė finalinį koncertą, ypač paskutinį jo kūrinį – kompozitoriaus Osvaldo Golijovo „Azul“ violončelei ir simfoniniam orkestrui, kurį meistriškai interpretavo žymus italų violončelininkas Enrico Dindo ir Roberto Šerveniko diriguojamas Lietuvos nacionalinis simfoninis orkestras. „Azul“ – vienas įstabiausių šio šimtmečio koncertų violončelei – simboliškai apibendrino viso festivalio programą ir įprasmino bendrakultūrinį kūrybinį būvį, tiek atlikėjams, tiek klausytojams suteikęs galimybę patirti turiningus ir ilgam išliekančius išpūdžius.

Tarptautinis Klaipėdos violončelės festivalis tapo tikra meno švente ne tik klaipėdiečiams, jis pritraukė nemažai klausytojų iš kitų Lietuvos miestų, tarp jų – ir iš sostinės. Dalį publikos sudarė III Tarptautinio Davido Geringo violončelininkų konkurso dalyviai, kurių didžioji dauguma buvo užsieniečiai. Stebimi solidžios tarptautinės komisijos, 49 profesionalūs violončelės atlikėjai, mokiniai ir studentai iš viso pasaulio, suskirstyti į keturias kategorijas pagal amžių, penkias dienas varžėsi konkurse ir demonstravo savo meistriškumą. Konkursas vyko Klaipėdos Stasio Šimkaus konservatorijos ir LMTA Menų fakulteto patalpose.

Po iškilmingos konkurso laureatų apdovanojimo ceremonijos įvyko jų koncertas. Jaunesnieji (A, B ir C grupių) laureatai grojo solo ar pritariant fortepijonui. Profesionalų (D) grupės laureatai pasirodė kartu su Violončelės festivalio ir konkurso iniciatoriaus Mindaugo Bačkaus vadovaujamu Klaipėdos kameriniu orkestru. Diriguojant Martynui Staškui, skambėjo Josepho Haydno Koncertas violončelei ir orkestrui Nr. 2, D-dur. Pirmosios vietos laimėtojas Stanislas Kim (Prancūzija) atliko Koncerto pirmąją dalį. Antrąją vietą pelnęs Krzysztofas Michalski's (Lenkija) – antrąją dalį, o trečiosios vietos laureatė

Cosima Regina Federle (Vokietija) – trečiąją dalį. Atlikėjų pasiekta harmoninga jaunystės, talento ir profesionalumo visuma sukėlė audringus publikos aploдимentus.

Violončelės festivaliui ir konkursui pasibaigus jo dalyviai ir svečiai mielai pasidalijo įspūdžiais.

Pralenkė lūkesčius

Ramutė Kalnėnaitė, violončelininkė ir pedagogė, festivalio dalyvė, konkurso A, B ir C grupių vertinimo komisijos pirmininkė: Įspūdžiai – nuostabiai! Konkurso dalyvių geografija plečiasi, vis jaunesni atlikėjai geba puikiai atlikti sudėtingiausius opusus. ►

Festivalio iniciatorius ir meno vadovas – violončelininkas M. Bačkus.

„Aštuoni“: ansamblis „Cello Club“ ir šokėjas N. Claesas.

Eglės Sabaliauskaitės / KKS archyvo nuotr.

„Sėlinantis tigras“: ansamblis „Giunter Percussion“, G. Pyšniakas, Kyung-Jun Lee, Klaipėdos kamerinis orkestras, dirigentas M. Staškus.

◀ Stebino, kiek daug jaunųjų talentų A, B ir C kategorijose, jų kokybiškas instrumento valdymas pralenkė realius lūkesčius. Žavėjo ir jų gebėjimas atskleisti nuotaikų prasmes ir įvairių stilių subtilybes, todėl labai norėjosi, kad ir prizų būtų daugiau...

O festivalyje – koncertinių programų neįtikėtina įvairovė, pasaulinių premjerų, naujausių opusų pristatymai, atlikti garsiausių violončelės meistrų ir naujų žymių virtuozų su mūsų orkestrais, nuolat „kaitino“ gausią publiką. Svečiai violončelininkai pavadino Klaipėdą pasauline

violončelės sostine, kurioje visą savaitę buvo tiek daug saulės, tiek daug meilės violončelei, muzikai, tiek daug laimingų žmonių.

Norėtusi, kad konkurso ir festivalio metu Lietuvos muzikai, mokiniai ir studentai turėtų galimybę būti Klaipėdoje. Priimti

šià didelę dovanà, kurià ne pirmus metus mums suruošia festivalio meno vadovas, violončelininkas M. Bačkus su nuostabia komanda, turime išmokti. Juk tai neįkainojama mokykla.

Ko palinkėti? Žinoma, tęstinumo! Jau dabar daugelis dalyvavusiųjų su ilgesiu ir smalsumu laukia 2025 metų.

O visiems, į kuriuos kreipsis M. Bačkus, prašydamas pagalbos, noriu palinkėti visomis išgalėmis paremti, palaikyti, atsilipti, nuoširdžiai įvykdyti pažadus, kad tik šios didžiosios šventės vėl džiugintų.

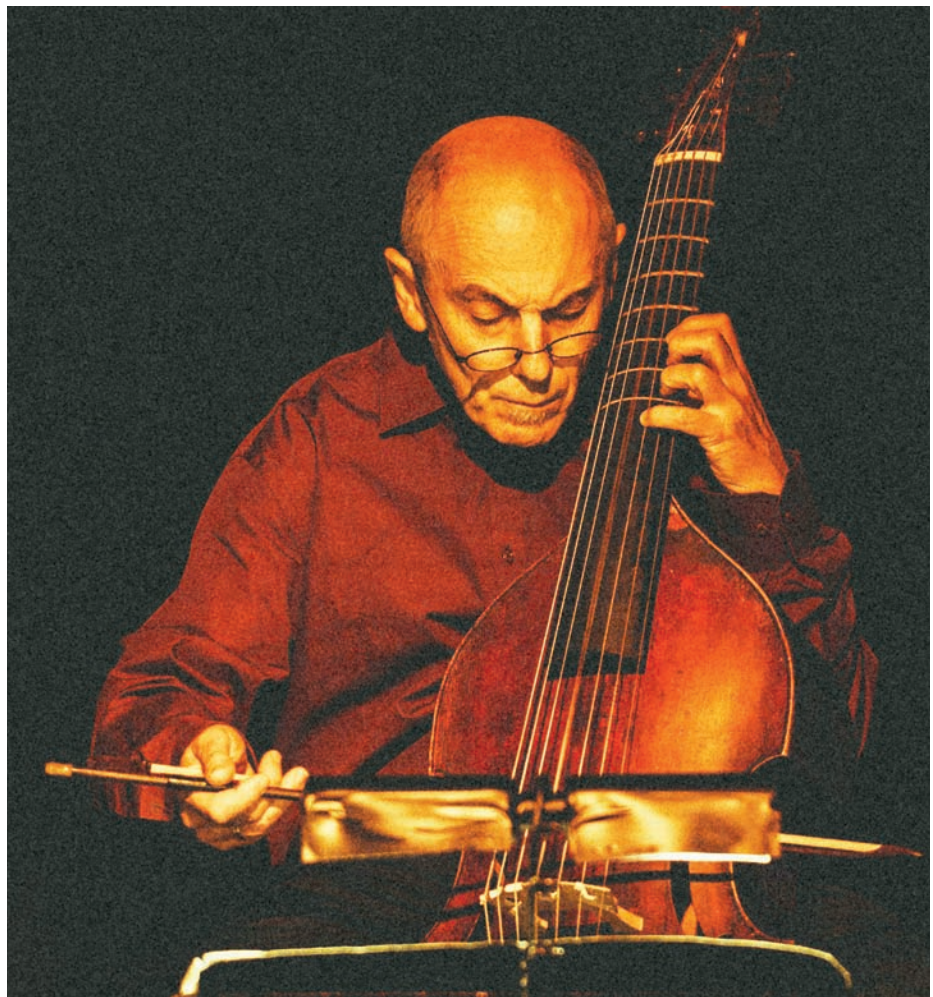
Ryškus muzikinis įvykis

Glebas Pyšniakas, violončelininkas, festivalio dalyvis: Visuomet džiaugiuosi Klaipėdos koncertų salės inicijuojamais projektais – jie būna drąsūs ir inovatyvūs. Ne paslaptis, kad būtent mano ir smuikininkės Dalios Dėdinskaitės dauguma bendradarbiavimų su jau dabar tapusiais nuolatiniais scenos partneriais prasidėjo būtent Klaipėdoje. Vienas iš jų – Pavelas Giunteris, su kurio ansambliu šįkart koncertavau.

Klaipėdos violončelės festivalis – dar vienas ypač ryškus muzikinis įvykis, puikaus violončelininko M. Bačkaus idėja. Man teko garbė būti tarp festivalio atlikėjų pirmajame ir šių metų, jau trečiajame Klaipėdos violončelės festivalyje. Nors pirmasis festivalis jau tuomet sugebėjo nustebinti profesionalus savo turiniu, atlikėjų kokybe, trečiasis festivalis Klaipėdoje subūrė aukščiausios klasės šių dienų violončelininkus, kuriuos vienoje vietoje pamatyti turbūt galima tik didžiausiuose pasaulio festivaliuose. Mane sužavėjo ne tik puiki atmosfera tarp atlikėjų (pamatyti visus yra visuomet didelis džiaugsmas, o grojant koncertuose jaučiamas dar didesnis įsipareigojimas atlikti kūrinį kuo geriau), bet ir burbuliuojantis miestas, daug klausytojų ir jų noras aplankyti bene visus koncertus. Tai tik rodo, kad publika pasitiki festivaliu, žavisi programa, jos išskirtinumu, kokybe. Belieka festivalio meno vadovui ir visiems prisidėjusiems palinkėti stiprybės, sėkmės, kantrybės, kūrybinio polėkio, o klausytojams – nepamiršti vertinti, gerbti, mylėti ir puoselėti tai, kas yra sukurta. ►

„Kazanovas istorijos“: M. Urba, Lietuvos kariuomenės orkestras.

„Viola da gamba ir J. S. Bacho siuitos violončelei“: P. Pandolfo. Eglės Sabaliauskaitės / KKS archyvo nuotr.

„Azul“ – vienas įstambiausių šio šimtmečio koncertų violončelei – simboliškai apibendrina viso festivalio programą ir įprasmino bendrakultūrinį kūrybinį būvį.

Tarptautinio Klaipėdos violončelės festivalio uždarymo koncertas „Azul“: M. Rousi's, E. Dindo, Lietuvos nacionalinis simfoninis orkestras, dirigentas R.

G. Griniūtė, Lietuvos nacionalinis simfoninis orkestras.

atas R. Šervenikas.

Eglės Sabaliauskaitės / KKS archyvo nuotr.

Pasinerti be išlygų

◀ **Lina Navickaitė-Martinelli**, muzikologė, Klaipėdos koncertų salės Meno tarybos narė: Idealiausia, kaip būtų galima patirti tokį įvairialypį, bet savaitės tarpsnyje koncentruotą darinį kaip Tarptautinis Klaipėdos violončelės festivalis, tai pasinerti į jį be išlygų ir bent pamėginti aprėpti jei ne visus, tai daugelį festivalio siūlomų renginių. Tiesa, tiek laiko atžvilgiu festivalis siūlė koncertus nuo ankstyvo ryto iki gerokai po pusiaunakčio, tiek ir erdviškai jis buvo išsidėstęs tegu kompaktiškoje Klaipėdoje, bet konceptualiai – įvairiausiose erdvėse, nuo industrinių ar komercinių („Akropolis“, Senasis turgus) iki sakralinių (Šv. Pranciškaus Asyžiečio koplyčia) ar aukštąją kultūrą reprezentuojančių (festivalio „motininė“ vieta – Klaipėdos koncertų salė).

O kulminacinius taškus šiame skambančiame žemėlapyje kiekvienas klausytojas nusizymėjo savaip. Šiųmetėje patirtyje (deja, neprėpusioje visų koncertų) man tokie taškai buvo visu kūnu Matthew Barley su Klaipėdos kameriniu orkestru išjausta improvizacinė siuita „51% Brazilijos“ ir, be abejo, profesiškaiai ir emociškai neprilygstamas P. Pandolfo visų šešių J. S. Bacho siuitų violončelei solo atlikimas *viola da gamba*. Pakylėjantis, išvalantis, nubloškiantis į kitus pasaulius potyris. ▶

III tarptautinio Davido Geringo violončelininkų konkurso laureatų koncertas: pirmosios vietos laimėtojas profesionalų grupėje S. Kim. Agnės Bukartaitės / KKS archyvo nuotr.

Užbūrė muzikos magija

◀ **Jurgita ir Artašesas Gazarianai**, festivalio svečiai (VšĮ „Muzikos magija“): Daug metų gyvenome Klaipėdoje ir dalyvavome pirmajame Tarptautiniame Klaipėdos violončelės festivalyje, kuris pradžiugino savo atvirumu ir noru pritraukti kuo daugiau klaipėdiečių prie muzikos. Prisipažinsime, šiemet neplanavome važiuoti į festivalį, bet kai pamatėme programą, išskubėjome.

Fantastiška programa, neįtikėtinas kūrybiškumas kuriant originaliausius projektus. Šis festivalis – didžiulė dovana visiems klaipėdiečiams ir atvykusiems iš kitų miestų. Esame laimingi, kad priėmėme sprendimą bent porai dienų atvažiuoti į Klaipėdą, ir gaila tų, kurie nenorėjo ar neturėjo galimybės padaryti tą patį, jie daug prarado.

Mums labiausiai patiko „51 % Brazilijos“ – improvizacinė siuita violončelei, styginių orkestrui ir perkusijai, atliekama Klaipėdos kamerinio orkestro (meno vadovas

M. Bačkus), solistas – M. Barley (violončelė) ir puikiai derėjęs šioje kompanijoje Edmundas Federavičius (perkusijs).

Išpūdingas ir labai jautrus renginys „Legendos istorija“, kuriame Jordi Pardo – Pau Casallo fondo generalinis direktorius – įdomiai ir įtraukiančiai papasakojo apie P. Casallo asmenybę, gyvenimą ir šiandieninę fondo veiklą, o P. Casallo fondo konkurso 2022 m. laureatės, kanadiečių violončelininkės Lukos Coetzee koncertas užbūrė muzikos magija, ji ypač talentinga jauna muzikė.

Tikrą barokinės muzikos šventę padovanojo ansamblis „Les Basses Réunies“ (Prancūzija), koncerte „Violončelės gimimas: paslaptinis Neapolis“ skambantys senieji autentiški instrumentai perkėlė keliais šimtmečiais atgal, į XVI a.

Norintiems sužinoti daugiau puikią galimybę suteikė atidarymo renginys „Didieji violončelininkai ir violončelės mikroistorijos“, kur buvo galima išgirsti įdomių istorinių faktų apie violončelininkus Klaipėdoje, o dailininko Dariaus Tamkevičiaus paroda

„Portretai“ žaviai ir tinkamai papuošė Klaipėdos koncertų salės fojė.

Mažiau sužavėjo Lietuvos valstybinio simfoninio orkestro pasirodymas festivalio atidarymo koncerte, skirtingas emocijas sukėlė *viola da gamba* atliekamos J. S. Bacho siuitos violončelei, bet taip galima vertinti tik dėl festivalio užkeltos aukščiausio muzikinio lygio kartelės.

Su skaudančia širdimi išvykome iš Klaipėdos, bet labai džiaugiamės, kad mieste visą savaitę vyko nuostabi muzikos šventė, kurioje skambėjo geriausių muzikų koncertai, lavinantys gerą muzikinį skonį.

Su D. Geringo vardu

Gerūta Griniūtė, pianistė, kultūros žurnalistė, festivalio koncertų vedėja: Sako, violončelės tembras – artimiausias žmogaus balsui. Panašią mintį apie vieno ar kito instrumento tembro žmogiškumą man yra tekę girdėti iš įvairių atlikėjų – nuo smuiki-

Violončelės konkurso žiūri nariai D. Geringas ir R. Kalnėnaitė.

Eglės Sabaliauskaitės / KKS archyvo nuotr.

ninkų iki tūbos virtuozų. Kiekvienam savas instrumentas turbūt arčiausiai širdies. Vis dėlto tai, kad violončelė kartą per kelerius metus tampa pačia ryškiausia žvaigžde ir pačiu artimiausiu tembru klaipėdiečiams ir miesto svečiams, pastebiu nuo 2017-ųjų, kai Tarptautinis Klaipėdos violončelės festivalis suskambo pirmą kartą.

Kas dvejus metus pajūryje susibūriantys violončelininkai ne tik išpažįsta meilę muzikai, bet ir įtraukia visą miestą į keistą (pačia geriausia to žodžio prasme) karuselę, kurioje sukasi skirtingų žanrų, srovių ir muzikinių skonių atstovai.

Kaip kiekvieną kartą, spalvingas ir sodrus festivalis ir šiais metais jautriai žvelgė į klasikinių koncertų publikos poreikius – Klaipėdos koncertų salė buvo pilnutėlė ir festivalio atidarymo vakarą, kai scenoje skambėjo Lietuvos valstybinio simfoninio orkestro, vedamo Gintaro Rinkevičiaus, bei solistų – D. Geringo, Raphaelio Wallfischio ir Jérôme'o Pernoo interpretuojama muzika, ir uždarymo koncerto metu – tąkart kartu su Lietuvos nacionaliniu simfoniniu orkes-

tru, diriguojamu Roberto Šerveniko, pasirodė solistai violončelininkai Martti's Rousi's, Enrico Dindo, Marcelis Johannesas Kitsas ir Krzysztofą Karpeta.

Vien šių koncertų svoris, solistų vardai ir ne tik lietuviškųjų, bet ir pasaulinių premjerų reikšmė (pavyzdžiui, estų kūrėjos Alisson Kruusmaa kūrinys Klaipėdoje suskambo pirmą kartą) leidžia aukštai iškelti galvą ir didžiuliu tuo, kad Lietuvoje susirenka tokio kalibro muzikai. O ką jau sakyti apie koncertus bažnyčiose, galerijose, Klaipėdos dramos teatre, miesto aikštėse ir kitur.

Vis dėlto, be koncertų, man visada norisi žvelgti į tai, kas augina jaunąją kartą – tuos ištroškusius muzikos, patirčių ir kūrybos žmones, kurie susirenka iš skirtingų šalių, suskrenda iš tolimų žemynų ir mėgina savo jėgas pasimatuodami konkurse. Viena svarbiausių šių metų naujienų – Tarptautiniam Klaipėdos violončelės konkursui suteiktas Lietuvos nacionalinės kultūros ir meno premijos laureato D. Geringo vardas. Ir nors maestro D. Geringas su festivaliu ir konkursu yra nuo pirmųjų jų gyvavimo akimirų,

toks konkurso krikštas tampa dar didesniu magnetu pasaulio violončelininkams.

Paties maestro D. Geringo atida ir noras padėti jauniems muzikams stiebtis, siekti aukštumų palieka gražų išpūdį. Tiek konkurso, tiek laureatų koncerto metu į kiekvieną violončelininką maestro žvelgė nepaprastai dėmesingai. Stebėdama tai, viduje šypsojasi: violončelės muzikos pulsas niekada nesulėtės. Nes, kaip pats D. Geringas sakė, muzika daro gyvenimą prasmingą, o violončelės muzika padeda atskleisti gyvenimo grožį.

Nors šiais metais Tarptautiniame Klaipėdos violončelės festivalyje praleidau tris ryškias dienas, kuriose sutilpo šeši skirtingi koncertai, labai norėjau sekti visą dinamišką, nenutrūkstamą „violončeliadą“, kurios vedliui Klaipėdos kamerinio orkestro meno vadovui M. Bačkui, regis, niekada netrūksta idėjų, kaip, kur ir kodėl svarbu prakalbinti violončelę. Linkiu, kad idėjų ir bendražygių tik daugėtų, o 2025-aisiais Tarptautinis Klaipėdos violončelės festivalis sugaustų šimtais gražiausių balsų.